

วารสาร นาคบุตรปริทรรศน์ Nakhbhat Paritat Journal

ISSN 3027-7779 (Online)

ปีที่ 16 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2567 Vol. 16 No. 2 May - August 2024

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช 1 หมู่ 4 ต.ท่าจั่ว อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช 80280
Research and development institute Nakhon Si Thammarat Rajabhat University 1 Moo 4, Tha Ngio, Mueang, Nakhon Si Thammarat 80280

Received: August 21, 2023

Revised: August 18, 2024

Accepted: August 21, 2024

รูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

Digital Leadership Model of School Administrators

กุลลาบ อารีวงศ์*

สมปอง รักษาธรรม

นพรัตน์ ชัยเรือง

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

*ผู้ประสานงานหลัก (Corresponding Author) E-mail: 6477701007@nstru.ac.th

Kulab Areewong*

Sompong Raksatam

Nopparat Chairueang

Faculty of Education, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร 2) พัฒนารูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร และ 3) ตรวจสอบรูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed-Methods) การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่การสัมภาษณ์ผู้บริหาร จำนวน 6 คน การสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน การสนทนากลุ่มผู้บริหาร จำนวน 9 คน คัดเลือกแบบเจาะจง การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือครู จำนวน 337 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครซี และมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินรูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร โดยแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น 0.876 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและคำนวณหาดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI)

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ ปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นโดยรวมเท่ากับ 0.30 2) รูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ ชื่อรูปแบบ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ วิธีดำเนินงานของรูปแบบ การประเมินผลรูปแบบ แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ และเงื่อนไขความสำเร็จ ส่วนภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ วิสัยทัศน์ผู้นำดิจิทัล การเป็นพลเมืองดิจิทัล การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล และทักษะการใช้งานดิจิทัลอย่างมืออาชีพ 3) ผลการตรวจสอบรูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร ทั้ง 4 ด้าน พบว่า มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ ทุกรายการ

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำดิจิทัล; ผู้บริหาร; สถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the current and desirable state of executive digital leadership, 2) to develop an executive digital leadership model, and 3) to examine the executive digital leadership model. It is a mixed-method research (Mixed-methods), and qualitative research. The key informants were interviews with 6 executives, 9 expert and expert seminars, 9 executive group discussions, and purposive selection. quantitative research The sample consisted of 337 teachers. The sample size was determined according to Kracie and Morgan's table. The instruments used were questionnaires, interview forms, and executive digital leadership assessments. The questionnaire had a reliability of 0.876. The statistics used in data analysis were content analysis, frequency, percentage, mean, and standard deviation. and calculate the Priority Needs Index (PNI).

The results showed that 1) The current state of digital leadership of executives as a whole was at a medium level. The overall desirable state of digital leadership of executives was at the highest average level. The overall demand index was 0.30. 2) The digital leadership style of executives has 7 components, namely the name of the model, the principle of the model, the purpose of the model, operates method of the model, formative evaluation, implementation guidelines, and conditions for success. The digital leadership of executives consists of 4 components: digital leadership vision; digital citizenship building a digital learning culture and professional digital skills, 3) The results of the examination of the digital leadership model of executives in all 4 aspects were found to be correct, suitable, feasible and beneficial in all items.

Keywords: Digital Leadership; Administrators; Educational Institutions

บทนำ

การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคนที่รัฐจะต้องจัดให้เพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัยให้มีความเจริญก้าวหน้าทุกด้าน เพื่อเป็นต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาทักษะ คุณลักษณะ และสมรรถนะในการประกอบสัมมาชีพ ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถเลือกใช้ความรู้และเทคโนโลยีอย่างคุ้มค่า เหมาะสม มีระบบภูมิคุ้มกันที่ดี มีความยืดหยุ่นพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ควบคู่ไปกับการมีคุณธรรมและความซื่อสัตย์สุจริต โดยในปัจจุบันเทคโนโลยีดิจิทัลได้เข้ามามีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของคนอย่างรวดเร็ว ต่อเนื่องมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และจะเกิดขึ้นต่อไปอีกในอนาคต การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษา จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ (Ministry of Education, 2020, p.1)

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ 2567 นโยบายที่ 5 การส่งเสริมสนับสนุนวิชาชีพครู บุคลากรทางการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการ พัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัลตามกรอบ ระดับสมรรถนะดิจิทัล (Digital Competency) สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พัฒนาครูให้มีความพร้อมด้านวิชาการและทักษะการจัดการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ และนโยบายที่ 6 การพัฒนาระบบราชการและการบริการภาครัฐยุคดิจิทัล ขับเคลื่อนการพัฒนากระบวนการ ด้วยนวัตกรรม และการนำเทคโนโลยีดิจิทัล มาเป็นกลไกหลักในการดำเนินงาน (Digitalize Process) การเชื่อมโยงและแบ่งปันข้อมูล (Sharing Data) การส่งเสริมความร่วมมือบูรณาการกับภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก พัฒนาประสิทธิภาพของเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศให้สามารถใช้งานเครือข่ายสื่อสารข้อมูลเชื่อมโยงหน่วยงานภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Ministry of Education, Policy and focus of the Ministry of Education Fiscal year 2024, 2024, pp. 3-4)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครศรีธรรมราชให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการจึงได้กำหนดจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2565-2567 ด้านการบริหารจัดการให้มีการส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ทางวิชาชีพ มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการคิด การปฏิบัติจริง โดยใช้สื่อเทคโนโลยี นวัตกรรม การจัดการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เชื่อมโยงข้อมูลเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ (The Secondary Educational Service Area Office Nakhon Si Thammarat, 2022, p.45)

ปัจจุบันพบว่าผู้บริหารที่มีอายุมากกว่าอาจพบความยากลำบากในการปรับตัวต่อเทคโนโลยีใหม่ ๆ เนื่องจากขาดประสบการณ์และความคุ้นเคยกับเครื่องมือดิจิทัลเมื่อเทียบกับผู้บริหารที่อายุน้อยกว่า การขาดทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลสามารถเป็นอุปสรรคต่อการนำเอาเทคโนโลยีไปใช้ในการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภาพสะท้อนการปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล (Digital disruption) จะต้องเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ควบคู่กับการเป็นผู้นำทางเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ หรือที่เรียกว่าผู้นำดิจิทัล เพื่อการประยุกต์ใช้ในการวางแผนการดำเนินงานภายในสถานศึกษา ภายใต้กระบวนการกำหนดวิสัยทัศน์ การบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐาน การสร้างวัฒนธรรมการทำงาน การฝึกอบรมและการพัฒนาบุคลากร การเป็นแบบอย่างที่ดี การสร้างแรงจูงใจ และการจัดระบบติดตามและให้คำปรึกษา (Sangravee, 2022, p.16)

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่ารูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่เหมาะสมในยุคปัจจุบัน ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีคุณลักษณะภาวะผู้นำดิจิทัล ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานในสถานศึกษาและเพื่อให้การบริหารจัดการสถานศึกษาสามารถดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะศึกษาเรื่องรูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช
2. เพื่อพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช
3. เพื่อตรวจสอบรูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช

ระเบียบวิธีการวิจัย

ประชากร ได้แก่ ครูและผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2566 แบ่งออกเป็น ครูจำนวน 2,710 คน และผู้บริหารจำนวน 66 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2566 จำนวน 337 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครซี และมอร์แกน วิธีการสุ่มแบบอาศัยความน่าจะเป็น (Probability Sampling) โดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi - stage Sampling) สุ่มตัวอย่างสถานศึกษาในแต่ละขนาดโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามโควตาสัดส่วนของครู และสุ่มครูในแต่ละสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา ปีการศึกษา 2566 จำนวน 6 คน เลือกแบบเจาะจง โดยใช้เกณฑ์การพิจารณา คือ เป็นผู้บริหารมีวิธีการบริหารงานที่เป็นเลิศและประสบความสำเร็จในด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

การสร้างเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบบันทึกการวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยกำหนดข้อคำถามในแบบสอบถาม ประเด็นการสัมภาษณ์ แบบบันทึกการสนทนากับผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ แบบบันทึกการสนทนากลุ่มจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและหาค่าความสอดคล้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาต่อไป

การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของแบบสอบถาม โดยการให้คะแนนความสอดคล้อง เพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านการใช้ภาษาและความครอบคลุมของรายการ ข้อคำถาม นำผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of item Objective Congruence) โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมสอดคล้องของแบบสอบถาม และใช้เกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป และค่า IOC ที่ได้เท่ากับ 0.60 ถึง 1.00 ทำวิเคราะห์ข้อมูลความถูกต้องเหมาะสมและความสอดคล้องของแบบสอบถาม และทำการปรับปรุงข้อคำถามในแบบสอบถามให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ก่อนนำไปทำ Pilot Survey นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach) มีค่าเท่ากับ .876 และหาค่าคุณภาพแบบสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity)

กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ ด้วย Google form ผลที่ได้จากการตอบจะเข้าสู่ระบบแบบ Real Time เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยดำเนินการเป็นผู้ไปสัมภาษณ์ด้วยตนเองตามวัน เวลา สถานที่ ซึ่งผู้วิจัยได้ออกหนังสือเชิญ พร้อมกำหนดการไว้ล่วงหน้า การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ และการสนทนากลุ่ม

เลือกแบบเจาะจง โดยใช้เกณฑ์ การพิจารณา คือ เป็นผู้บริหารมีวิธีการบริหารงานที่เป็นเลิศและประสบความสำเร็จ ในด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษา เป็นโรงเรียนแกนนำหรือเป็นโรงเรียนที่อยู่ในโครงการที่เกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมายกระดับคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษา และเป็นโรงเรียนที่ผู้บริหารเต็มใจให้ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการจัดการผ่านระบบออนไลน์ Google meet

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามและแบบตรวจต่าง ๆ โดยการหาค่า แจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และคำนวณหาดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Need Index: PNI) ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดค่า PNI Modified มากกว่า 0.2 ขึ้นไปถือว่ามีความต้องการจำเป็น ส่วนการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิและการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล ดังกล่าวโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัยเรื่อง รูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช ดังตารางที่ 1

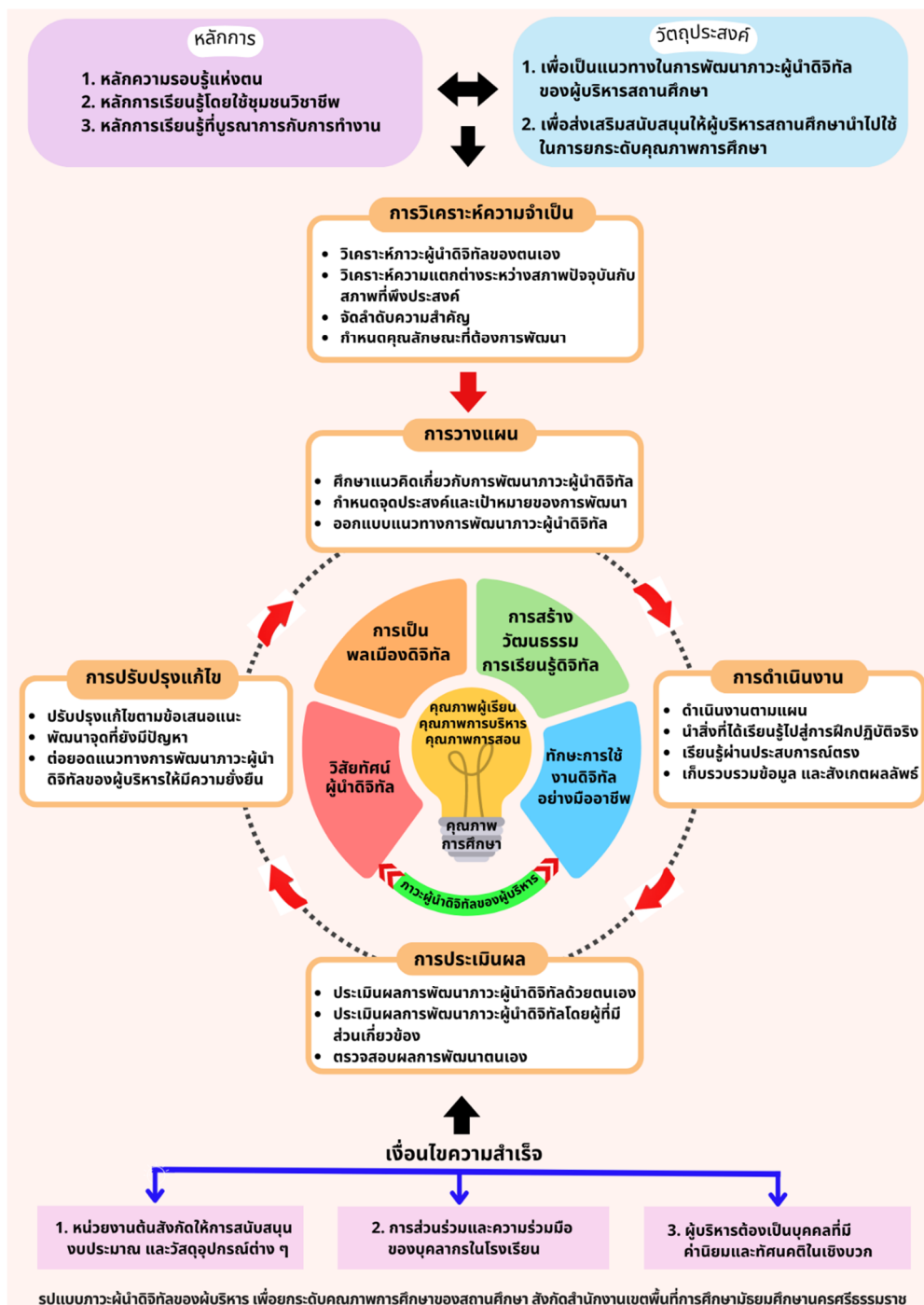
ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช โดยรวมและรายด้าน (n = 337)

ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	
1. ด้านวิสัยทัศน์ผู้นำดิจิทัล	3.07	0.21	ปานกลาง	4.33	0.46	มาก	0.41
2. ด้านการเป็นพลเมืองดิจิทัล	3.54	0.39	มาก	4.58	0.20	มากที่สุด	0.29
3. ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล	3.51	0.41	มาก	4.54	0.30	มากที่สุด	0.29
4. ด้านทักษะการใช้งานดิจิทัลอย่างมืออาชีพ	3.44	0.35	ปานกลาง	4.61	0.28	มากที่สุด	0.34
โดยรวม	3.39	0.28	ปานกลาง	4.52	0.25	มากที่สุด	0.33

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการ เป็นพลเมืองดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล ด้านทักษะการใช้งาน ดิจิทัลอย่างมืออาชีพ และด้านวิสัยทัศน์ผู้นำดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ใน ระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านทักษะการใช้งานดิจิทัลอย่างมืออาชีพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการเป็นพลเมืองดิจิทัล ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล และด้านวิสัยทัศน์ผู้นำดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช โดยรวมมีค่าเท่ากับ 0.33 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีลำดับความต้องการ จำเป็นสูงสุด คือ ด้านวิสัยทัศน์ผู้นำดิจิทัล รองลงมาคือ ด้านทักษะการใช้งานดิจิทัลอย่างมืออาชีพ และด้านที่มีความ ต้องการจำเป็นต่ำที่สุด คือ ด้านการเป็นพลเมืองดิจิทัล และด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล

2. ผลการพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช ผลจากการศึกษาเอกสาร การตอบแบบสอบถาม

และการสัมภาษณ์ สามารถสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาได้ 4 องค์ประกอบ คือ วิสัยทัศน์ผู้นำดิจิทัล การเป็นพลเมืองดิจิทัล การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล และทักษะการใช้งานดิจิทัล อย่างมีอาชีพ และสามารถนำมาพัฒนาเป็นรูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาได้ 7 องค์ประกอบ คือ ชื่อรูปแบบ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ วิธีดำเนินงานของรูปแบบ การประเมินผลรูปแบบ แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ และเงื่อนไขความสำเร็จ โดยสามารถพัฒนาเป็นรูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1: รูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช
ที่มา: Areewong (2023, p.169)

3. ผลการตรวจสอบรูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารสถานศึกษา ร้อยละ 100 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ทุกรายการ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ทุกส่วน

การอภิปรายผล

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำ ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ ในระดับมากที่สุด และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช โดยรวมมีค่าเท่ากับ 0.33 ซึ่งถือว่ามีความต้องการจำเป็น การที่ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า เทคโนโลยีดิจิทัลในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีความ หลากหลาย ผู้บริหารที่มีความอาวุโสอาจจะพัฒนาตนเองด้านนี้ได้ช้าและผู้บริหารบางคนไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง ยังคงไม่พัฒนาตนเองด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและยังคงบริหารสถานศึกษาในรูปแบบเดิม ส่งผลให้สภาพปัจจุบันค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ Suksaen (2020, p.199) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียล แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ สภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช มีองค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา 4 องค์ประกอบ คือ วิสัยทัศน์ผู้นำดิจิทัล การเป็นพลเมืองดิจิทัล การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล และทักษะการ ใช้งานดิจิทัลอย่างมืออาชีพ สอดคล้องกับ Hamzah (2021, p.217) กล่าวว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลมี 5 องค์ประกอบ คือ ภาวะผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ วัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล ความเป็นเลิศในการปฏิบัติวิชาชีพ การพัฒนาระบบ และการเป็นพลเมืองดิจิทัล สอดคล้องกับ Pornpatumchaikit (2021, p. 54) กล่าวว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลมี 4 องค์ประกอบ คือ การมีวิสัยทัศน์ การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล การพัฒนาระดับมืออาชีพ และการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลและสอดคล้องกับ Chuawangkhram (2021, p.890) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษามี 3 องค์ประกอบหลัก คือ การเป็นพลเมืองดิจิทัลความเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล วิสัยทัศน์ดิจิทัล และองค์ประกอบของ รูปแบบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษามี 7 องค์ประกอบ คือ ชื่อรูปแบบ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ วิธีดำเนินงานของรูปแบบ การประเมินผลรูปแบบ แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ และเงื่อนไข ความสำเร็จ สอดคล้องกับ Phongsrida (2018, p.20) กล่าวว่า รูปแบบมี 5 องค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการการนำรูปแบบไปใช้ และข้อจำกัดของรูปแบบ และสอดคล้องกับ Srikanjana (2019, p.838) กล่าวว่า องค์ประกอบของรูปแบบมี 4 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ บริบทสถานศึกษา ส่วนที่ 2 ตัวแบบ ได้แก่ กระบวนการพัฒนา ส่วนที่ 3 ขั้นตอนการนำไปใช้ ได้แก่ การเตรียมการดำเนินงาน การดำเนินงาน การประเมินผลการดำเนินงาน การสรุปผลการดำเนินงาน และ ส่วนที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จ

3. ผลการตรวจสอบรูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่ามีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ทุกรายการ สอดคล้องกับ Raekrun (2018, p. 200) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำ ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ผลการศึกษา พบว่า รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้

และนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ทุกส่วน และสอดคล้องกับ Wannasri (2021, p.464) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานต้นสังกัดควรนำผลจากการวิจัยเป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผน กำหนดนโยบายในการพัฒนาผู้บริหารได้อย่างมีทิศทาง สอดคล้องกับบริบทในปัจจุบัน
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครศรีธรรมราช ควรนำผลจากการวิจัยใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการส่งเสริมผู้บริหาร ตลอดจนเป็นต้นแบบให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยถึงปัจจัยที่มีผลต่อการนำรูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา เช่น ปัจจัยด้านทรัพยากร ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร ปัจจัยด้านนโยบาย ปัจจัยด้านชุมชน เป็นต้น
2. ควรวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

References

- Areewong, K (2023). *Digital Leadership Model of School Administrators for Enhancing the Educational quality under the Secondary Educational Service Area Office Nakhon Si Thammarat*. (Doctor of Education Thesis). Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Faculty of Education, Program in Education Administration. (in Thai)
- Chuawangkhram, E (2021). Digital Leadership of Schools Administrator Under The Udonthani Primary Education Area 4. *Journal NGRC National Graduate Studies Research Conference*, 21, 886-893. (in Thai)
- Hamzah N.H. (2021). The Effects of Principals' Digital Leadership on Teachers' Digital Teaching during the Covid-19 Pandemic in Malaysia. *Journal of Education and e-Learning Research*, 8(2), 216-221.
- Ministry of Education. (2020). *Digital Action Plan for Education Ministry of Education 2020-2022*. Bangkok: Ministry of Education. (in Thai)
- Ministry of Education. (2024). *Policy and focus of the Ministry of Education Fiscal year 2024*, Bangkok: Ministry of Education. (in Thai)
- Phongsrida, S. (2018). A model of potential performance development of internal security operation command in 1ST area based on buddhadhamma. *Journal of Mahachulalongkornrajavidyalaya Nakhondhat*, 6(2), 917-918. (in Thai)
- Policy Research and Development Group Bureau of Basic Education Policy and Planning. (2020). *Policy of the Office of the Basic Education Commission, Fiscal Year 2020*. Bangkok: Office of the Basic Education Commission. (in Thai)
- Pornpatumchaikit, N. (2021). Leadership in Digital Era of the School Administrators under Secondary Educational Service Area Sisaket and Yasothorn. *Sisaket Rajabhat University Journal*, 15 (2), 50-64. (in Thai)

- Raekrun, K. (2018). *A model to develop academic leadership of basic education school teachers Under the Office of Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area 1*. (Doctor of Education Thesis). Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Faculty of Education, Program in Education Administration. (in Thai)
- Sangravee, T. (2022). Thai teachers and learning management in the Digital Disruption era. *Journal of MCU Nakhondhat*, 9(4), 13-26. (in Thai)
- Srikanjana, D. (2019). Academic leadership development model based on Buddhadharma for administrators of secondary schools Under Bangkok metropolitan. *Journal of MCU Nakhondhat*. 6(2), 837-857. (in Thai)
- Suksaen, K. (2020). *Digital Leadership Development Model of School Administrators of saint. Gabriel's Foundation of Thailand*. (Doctoral Education Thesis). Rangsit University Faculty of Education, Program in Education Administration. (in Thai)
- The Secondary Educational Service Area Office Nakhon Si Thammarat. (2022). *Action Plan The Secondary Educational Service Area Office Nakhon Si Thammarat. Fiscal Year 2022*. Nakhon Si Thammarat: Policy and Planning Group Nakhon Si Thammarat Secondary Educational Service Area Office. (in Thai)
- Wannasri, J. (2021). A model for developing school Administrators' leadership in Digital era. *Journal of Social Science and Buddhistic*, 6(10), 458-472. (in Thai)

ผู้เขียน

นางสาวกุลหลาบ อาริวงศ์

นักศึกษาปริญญาเอก ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
เลขที่ 1 หมู่ 4 ตำบลท่าजू อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280
E-mail: 6477701007@nstru.ac.th

ดร.สมปอง รักษาธรรม

ประธานกรรมการที่ปรึกษา คณะครุศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
เลขที่ 1 หมู่ 4 ตำบลท่าजू อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280
E-mail: sompong_rak@nstru.ac.th

รองศาสตราจารย์ ดร.นพรัตน์ ชัยเรือง

กรรมการที่ปรึกษา คณะครุศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
เลขที่ 1 หมู่ 4 ตำบลท่าजू อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280
E-mail: nopparat_cha@nstru.ac.th

